«قول ۇستاسا سەلبەسىپ، بولاشاق اشتى ـــ ٴتوراعا شي جينپيڭنىڭ بريكس ەلدەرى سەلبەستىگىنە جەتەكشىلىك ەتىپ، الەمدىك دامۋدى ىلگەرىلەتكەندىگى جونىندە شولۋ»

(باسى 1 ـ بەتتە)

الەمدىك دامۋ جونىندەگى جوعارى جىكتەگىلەر كەڭەسىن باسقارادى، بەينە ەكران تاسىلىمەن بريكس ەلدەرى ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەر تالقى مىنبەرىنىڭ اشىلۋ سالتىنا قاتىناسادى ٴارى ارقاۋ ٴسوز سويلەيدى.

ماقالادا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتىلدى: 2013 ـ جىلدان بەرى ٴتوراعا شي جينپيڭ بريكس ەلدەرى باسشىلارىنىڭ ٴار رەتكى ديدارلاسۋىن باسقارىپ نەمەسە وعان قاتىناسىپ، بريكس ەلدەرى سەلبەستىگىنە جەتەكشىلىك ەتۋگە جۇڭگونىڭ اقىل ـ پاراساتىن قوسىپ، الەمدىك دامۋدى ىلگەرىلەتۋگە جۇڭگونىڭ قوزعاۋشى كۇشىن ۇستەپ، بريكس ەلدەرى سەلبەستىگى ۇردىسىندە تەرەڭ "جۇڭگو بەلگىسىن" قالدىردى. ۋاقىت سىرعىپ ٴوتىپ، جۇڭگو باسشىسىنىڭ ادامزاتتىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسىن قۇرۋدى ىلگەرىلەتكەن شۇعىلالى تاراۋىن ەستەلىككە الدى.

ماقالا "بريكس ەلدەرى سەلبەستىگىنىڭ سەرىكتەس قارىم ـ قاتىناسىن ويداعىداي دامىتىپ، بريكس ەلدەرى سەلبەستىگى مەحانيزمىن ويداعىداي قۇرۋ"؛ "سەلبەستىك بالكولشەسىن ونان ارى ۇلكەيتىپ، العا باسۋ كۇشىن ۇيىسقان ساپىن كۇشەيتۋ"؛ "دۇنيە ٴجۇزى بەيبىتشىلىگى مەن دامۋىنا بەلسەندى ۇلەس قوسىپ، ادامزاتتىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسىن قۇرۋدى ىلگەرىلەتۋ" سىندى 3 بولىككە بولىنگەن.

ماقالادا بىلاي دەلىندى: ادامزاتتىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسىن قۇرۋدى ىلگەرىلەتۋدە ٴتوراعا شي جينپيڭ ٴوزى ونەگە كورسەتتى. 9 جىلدان استام ۋاقىتتان بەرى بەيجيڭنەن وڭتۇستىك افريكانىڭ دۋربانىنا، ۇندىستاننىڭ گوۋاسىنا دەيىن، بريكس ەلدەرىنەن بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىنا، 20 ەل توبىنا، شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنا دەيىن... ٴتوراعا شي جينپيڭ دۇنيە جۇزىمەن ٴجيى ىقپالداستىق جاساۋ بارىسىندا "دۇنيە جۇزىندە نە بولىپ جاتىر، ٴبىز نە ىستەۋىمىز كەرەك" دەگەن داۋىرلىك تاقىرىپقا ىشكەرىلەي وي جۇگىرتىپ جانە جاۋاپ بەردى.

9 جىلدان استام ۋاقىتتان بەرى دۇرىس ۇجدان ـ مۇددە كوزقاراسىنان الەمدىك باسقارۋ كوزقاراسىنا، بۇكىل ادامزاتتىڭ ورتاق قۇنىنا دەيىن، "ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول" باستاماسىنان الەمدىك دامۋ باستاماسىنا، الەمدىك حاۋىپسىزدىك باستاماسىنا دەيىن... ٴتوراعا شي جينپيڭ ادامزات قوعامى ٴدوپ كەلگەن باسقارۋ قىزىل سيفرىن، سەنىم قىزىل سيفرىن، دامۋ قىزىل سيفرىن، بەيبىتشىلىك قىزىل سيفرىن ۇزدىكسىز شەشۋ ٴۇشىن، جۇڭگو جوباسىن جانە الەۋمەتتىك ٴونىمىن ۇسىندى.

ماقالادا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتىلدى: ادىلەتتىڭ داڭعىل جولىمەن جۇرسەڭ، دۇنيە كوپكە ورتاق بولادى. مەملەكەت باسشىلارى ديپلوماتياسىنىڭ پارمەندى جەتەكشىلىگىندە، جۇڭگو اۋەلگىدەي بريكس ەلدەرىن قامتىعان دۇنيە جۇزىندەگى ٴار ەلمەن بىرگە قول ۇستاسا سەلبەسىپ، جوعارى ساپالى سەرىكتەس قارىم ـ قاتىناسىن ورناتىپ، الەمدىك دامۋدىڭ جاڭا ٴداۋىرىن بىرگە جاراتىپ، ادامزاتتىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسىن قۇرۋدىڭ كۇشتى ٴداۋىر ٴۇنىن شىعاراتادى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

جاڭا داۋىردەگى جۇڭگو جاستارىنىڭ ارەكەت زاڭدىلىعىن تەرەڭ يگەرىپ، پارتيانىڭ جاستار قىزمەتىنە باسشىلىعىن كۇشەيتىپ، پارتيا تاريحىنداعى العاش رەتكى ورتالىقتىڭ پارتيانىڭ بۇقارالىق ۇيىمدار قىزمەتى ٴماجىلىسىن اشىپ، جاڭا جۇڭگو تاريحىنداعى العاش رەتكى جاستاردى دامىتۋ جوباسىن العا قويىپ، پارتيا تاريحىنداعى العاشقى پارتيا ورتالىق كوميتەتى اتىنان جاريالانعان پيونەرلەر قوسىنى قىزمەتى حۇجاتىن باسىپ تاراتىپ، كوممۋنيستىك جاستار وداعى رەفورماسىن ورنالاستىرىپ، جاستار قىزمەتىنىڭ تاريحي تابىسقا قول جەتكىزۋىن ىلگەرىلەتتى. شي جينپيڭ جولداستىڭ پارتيانىڭ جاستار قىزمەتىن ارقاۋ ەتىپ جاريالاعان ٴبىرسىپىرا ماڭىزدى بايانداۋلارى پارتيانىڭ جاستار قىزمەتىنىڭ ورنى مەن رولىن، نىساناسى مەن مىندەتىن، قىزمەت جاۋاپكەرشىلىگى مەن بورىشىن، اماليات تالابىن تەرەڭدەي بايانداپ، جاڭا داۋىردە قانداي جاستاردى تاربيەلەۋ، جاستاردى قالاي تاربيەلەۋ، قانداي كوممۋنيستىك جاستار وداعىن قۇرۋ، كوممۋنيستىك جاستار وداعىن قالاي قۇرۋ سياقتى بەتالىستىق، جالپى جاعدايلىق، ستراتەگيالىق كەلەلى تاقىرىپتارعا ىشكەرىلەي جاۋاپ بەرىپ، پارتيامىزدىڭ جاستار قىزمەتى جونىندەگى زاڭدىلىق سيپاتتى تانىمىن تىڭ بيىككە كوتەرىپ، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ جاستار قىزمەتىن ويداعىداي ىستەۋگە ايقىن العا باسۋ بەتالىسىن كورسەتىپ، ٴتۇبىرلى بويسۇنۋ ولشەمىن ازىرلەدى، ول قالىڭ جاستاردى ەكىنشى 100 جىلدىق كۇرەس نىساناسىن جۇزەگە اسىرۋعا، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۋى سىندى جۇڭگو ارمانىن جۇزەگە اسىرۋعا اناعۇرلىم ويداعىداي ىنتىماقتاستىرۋ، ۇيىمداستىرۋ، جۇمىلدىرۋ جونىنەن ايرىقشا كەلەلى جەتەكشىلىك مانگە يە.

(باسى 1 ـ بەتتە)

6 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن باباۋشان توڭكەرىستىك قۇرباندار قابىرىستانىنىڭ زالى قايعىلى جىم ـ جىلاس كۇيگە شومىپ، قايعىلى مۋزىكا باياۋ تولقىپ تۇردى. زالدىڭ ٴتورىنىڭ جوعارعى جاعىنا "جاڭ سىچيڭ جولداسقا قايعىلى ازا بىلدىرەمىز" دەگەن اق ٴتۇستى جازۋ جازىلعان قارا كەرمە تۇ ىلىنگەن، كەرمە تۇدىڭ استىنا جاڭ سىچيڭ جولداستىڭ سۋرەتى قويىلعان. شالقالاي جاتقىزىلعان جاڭ سىچيڭ جولداستىڭ سۇيەگىنىڭ اينالاسىنا الۋان گۇلدەر مەن ارشالار قويىلىپ، ۇستىنە جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ نارت قىزىل تۋى جابىلعان.

تۇستەن بۇرىن ساعات 9دان 40 مينۋت وتكەندە شي جينپيڭ، لي جانشۋ، ۋاڭ ياڭ قاتارلىلار قايعىلى مۋزىكا ٴۇنى ىشىندە جاڭ سىچيڭ جولداستىڭ سۇيەگىنىڭ الدىنا باياۋ كەلىپ، ٴۇنسىز ازا ٴبىلدىرىپ، جاڭ سىچيڭ جولداستىڭ سۇيەگىنە 3 رەت تاعزىم ەتتى ٴارى جاڭ سىچيڭ جولداستىڭ تۋىس ـ تۋعاندارىنان شىنايى حال سۇرادى.

پارتيا مەن مەملەكەتتىڭ قاتىستى باسشى جولداستارى سۇيەكپەن قوشتاسۋعا باردى نەمەسە ٴتۇرلى تاسىلدەرمەن ازا ٴبىلدىردى. ورتالىق پەن مەملەكەت ورگاندارىنىڭ قاتىستى تاراۋلارىنداعى جاۋاپتى جولداستار، جاڭ سىچيڭ جولداستىڭ بەيجيڭدە كوزى تىرىسىندەگى جاقىن دوستارى مەن اۋىلداستارىنىڭ ۋاكىلدەرى دە بارىپ قوشتاستى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

"ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول" قۇرىلىسى سياقتى جاقتاردى ارقاۋ ەتىپ، ەكى جاقتىڭ ٴىس جۇزىندىك جاعدايىن تياناق ەتىپ، ارتىقشىلىقتارى ارقىلى ٴبىرىن ـ ٴبىرى تولىقتاۋدى ىلگەرىلەتىپ، انحۋي مەن شينجياڭنىڭ ٴار سالاداعى اۋىس ـ كۇيسىن، سەلبەستىگىن ونان ارى تەرەڭدەتىپ، "14 ـ بەسجىلدىقتاعى" شينجياڭعا كومەكتەسۋ جوباسىنىڭ تياناقتانىپ، ونىمدىلىك كورسەتۋىن ىلگەرىلەتىپ، انحۋي مەن شينجياڭنىڭ سەلبەسىپ دامۋىنىڭ جاڭا تاراۋىن بىرگە جازامىز.

ەركىن تۇنياز انحۋي ولكەسىنىڭ ۇزاق ۋاقىتتان بەرى شينجياڭعا بار كۇشپەن قولداۋ كورسەتىپ جانە قالتقىسىز كومەكتەسىپ كەلگەندىگىنە شىنايى العىس ايتتى. ول بىلاي دەدى: انحۋي ولكەلىك پارتكوم مەن ولكەلىك ۇكىمەت شينجياڭعا باعىتتامالى كومەكتەسۋ قىزمەتىن باستان ـ اياق ماڭىزدى ساياسي جاۋاپكەرشىلىك ەتىپ، انحۋي ەرەكشەلىگىن ايگىلەيتىن، كومەك كورسەتىلەتىن ورىننىڭ ٴىس جۇزىندىك جاعدايىنا ۇيلەسەتىن، جالعاسپالى، توعىسپالى جاڭالىق اشاتىن شينجياڭعا كومەكتەسۋ جولىمەن ٴجۇرىپ، شينجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن ۇزاق ۋاقىتتىق تىنىشتىعىنا بەلسەندى ۇلەس قوستى. بىيل پارتيا 20 ـ قۇرىلتايى اشىلاتىن جىل، انحۋي، شينجياڭ ەكى ولكە، رايوننىڭ قىزمەتى تىڭ باستامادا تۇر. ەكى ولكە، رايوننىڭ "ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول" قۇرىلىسى، علىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشۋ، اۋىل شارۋاشىلىعىن، اۋىل ـ قىستاقتى وسىزامانداندىرۋدى جانە مادەنيەت پەن ساياحاتتىڭ توعىسۋىن ىلگەرىلەتۋ سياقتى جاقتاردا سەلبەستىكتى كۇشەيتۋىن، سونىمەن بىرگە ۇلتتاردىڭ ارالاسۋىن، ىشتەسۋىن، توعىسۋىن اناعۇرلىم ناقتى، جاندى، ٴونىمدى جەبەپ، اناعۇرلىم جارقىن بولاشاقتى بىرگە جاراتۋىن ٴۇمىت ەتەمىن.

اڭگىمە ماجىلىستە ۋاڭ چيڭشيان انحۋيدىڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋ جاعدايىن تانىستىردى. ول مىنالاردى ٴبىلدىردى: انحۋي باعىتتامالى كومەكتەسۋ سەرپىنىن ۇزدىكسىز ارتتىرىپ، اقىل ـ پاراسات جاعىنان سۇيەمەلدەۋ، حالىقتى باينىتۋ، بەيقۇت ٴۇي، تىلەك جالعاستىرۋ، نەگىز بەكەمدەۋ سىندى "بەس ٴىرى ينجەنەريانى" تىڭعىلىقتى ورىستەتىپ، حالىق تۇرمىسىنا تيىمدىلىك جاسايتىن، دامۋدى جەبەيتىن، نەگىزدى كۇشەيتەتىن شينجياڭعا كومەكتەسۋدىڭ ٴبىر توپ نىسانىن جەدەل اتقارىپ، كومەك كورسەتىلەتىن ورىننىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايانىدى تىنىشتىعىنا دەم بەرەدى. باعىتتامالى كومەكتەسۋدى ورايلى ەتىپ، ەكى ولكە، رايوننىڭ ٴتۇرلى سالاداعى سەلبەستىگىن جاڭاشا تەرەڭدەتىپ، شەعىس، باتىس بولىكتەردىڭ ستراتەگيالىق تۇتاسۋىن ىلگەرىلەتىپ، اشىق دامۋدا كەڭەستىكتى كەڭەيتۋدى جەبەپ، ەنەرگيا سەلبەستىگى سەرپىنىن ارتتىرىپ، كاسىپ سالاسى، مادەنيەت، وقۋ ـ اعارتۋ قاتارلىلاردىڭ سەلبەستىك دەڭگەيىن جوعارىلاتىپ، ەكى ولكە، رايوننىڭ ٴوزارا تيىمدىلىك جەتكىزەتىن سەلبەستىگىن ىلگەرىلەتىپ، دامۋدا تاعى ٴبىر يگىلىككە كەنەلۋ كەرەك.

انحۋيداعى مەزگىلدە اۆتونوميالى رايوننىڭ پارتيا، ۇكىمەت ۋاكىلدەر ۇيىرمەسى علىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشاتىن قۇرىلىمدارى، علىم ـ تەحنيكا كاسىپورىندارى، سازدىقتى قالپىنا كەلتىرۋ نىسانى، كورىكتى اۋىل ـ قىستاقتان ۇلگى كورسەتۋ ٴتۇيىنى، قىزىل ەسكەرتكىش سارايى سياقتىلارعا بارىپ، ەكسكۋرسيادا، تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋدە بولدى، شينجياڭعا باعىتتامالى كومەكتەسەتىن كادرلارمەن، دارىندىلارمەن اڭگىمە ٴماجىلىس اشتى.

انحۋي ولكەسىنىڭ باسشىلارىنان ليۋ حۋي، يۋي ايحۋا، ديڭ شياڭچۇن، ۋاڭ يگۋاڭ، اۆتونوميالى رايوننىڭ باسشىلارىنان جاڭ جۇ، چىن ۋيجۇن، ۋاڭ ميڭشان، ليۋ سۇشي قاتارلىلار قيمىلعا قاتىناستى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

شىنجوۋ ـ 13 عارىشقا ادام الىپ ۇشۋ مىندەتىنىڭ تولىق تابىستى بولۋىنا قالىڭ علىم ـ تەحنيكا قىزمەتكەرلەرىنىڭ، عارىشكەرلەردىڭ، كادر ـ قىزمەتكەرلەردىڭ، ازاتتىق ارميا كوماندير ـ جاۋىنگەرلەرىنىڭ اقىل ـ پاراساتى مەن جۇرەك قانى سىڭگەن. جاي جىگاڭ، ۋاڭ ياپيڭ، يە گۋاڭفۋ جولداستار وسىلاردىڭ ۇزدىك ۋاكىلدەرى، ولار وتانىنىڭ ٴۇمىتىن اقتاۋدى مۇرات ەتىپ، ىنتىماقتاسا سەلبەسىپ، دۇنيە جۇزىنە قۇدىرەتتى جۇڭگو رۋحىن، جۇڭگو كۇشىن ايگىلەدى. جاي جىگاڭ جولداس 2 رەت عارىشقا ادام الىپ ۇشۋ مىندەتىن جانە بۇيرىق بەرۋشى مىندەتىن اتقارىپ، 3 رەت كەمە بولمەسىنەن شىعىپ قيمىل جاساپ، قازىرگە دەيىن كەمە بولمەسىنەن شىعىپ قيمىل جاساۋ رەت سانى ەڭ كوپ جۇڭگو عارىشكەرىنە اينالدى. ۋاڭ ياپيڭ جولداس عارىشقا ۇشۋ ارمانىن 2 مارتە ورىنداپ، "كەڭىستىك مىنبەسىنە" تاعى دا كوتەرىلىپ، جۇڭگوداعى تۇڭعىش كەڭىستىك بەكەتىنە جايعاسقان، تۇڭعىش كەمە بولمەسىنەن شىعىپ قيمىل جاساعان ايەل عارىشكەرگە اينالدى. يە گۋاڭفۋ جولداس تىڭعىلىقتى جاتتىعۋ جاساپ، قاجىرلىلىقپەن شىڭدالىپ، داڭقپەن شىنجوۋ ـ 13 توبىنا تاڭدالىپ، ۇستىنە العان مىندەتتى تولىق تابىسپەن ورىندادى. ولاردىڭ ەلىمىزدىڭ عارىشقا ادام الىپ ۇشۋ ىستەرىنە قوسقان ەرەن ەڭبەگىن ماراپاتتاۋ ٴۇشىن، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى، مەملەكەتتىك كەڭەس، ورتالىق اسكەري ىستەر كوميتەتى جاي جىگاڭ، ۋاڭ ياپيڭ جولداستارعا "2 ـ دارەجەلى عارىش ۇلەسكەرى مەدالىن" بەرۋدى، يە گۋاڭفۋ جولداسقا "قاھارمان عارىشكەر" داڭق اتاعىن بەرۋدى جانە "3 ـ دارەجەلى عارىش ۇلەسكەرى مەدالىن" بەرۋدى ۇيعاردى.

جاي جىگاڭ، ۋاڭ ياپيڭ، يە گۋاڭفۋ جولداستار اۋەلگى ماقساتتى ۇمىتپاي، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاپ، وسكەلەڭ ىسكە ٴوزىن ارناعان ٴداۋىر اۋانگاردتارى، الەمدى زەرتتەۋدىڭ، عارىش كەڭىستىگى ارمانىنا قانات قاعۋدىڭ، عارىش ىستەرىندە قۋاتتى ەل قۇرۋدىڭ ونەگەلى ۇلگىلەرى. پارتيا ورتالىق كوميتەتى مىناعان ۇندەدى: بۇكىل پارتيا، بۇكىل ارميا، بۇكىل ەلدەگى ٴار ۇلت حالقى شي جينپيڭ جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىن جەتەكشى ەتىپ، پارتيا 19 ـ قۇرىلتايىنىڭ جانە 19 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتىنىڭ ٴار رەتكى جالپى ماجىلىستەرىنىڭ رۋحىن جان ـ جاقتى دايەكتىلەندىرىپ، ماراپاتتالعان عارىشكەرلەردى ونەگە ەتىپ، "ەكىنى تۇراقتاندىرۋدىڭ" شەشۋشى ٴمانىن تەرەڭ ۇعىنىپ، "ٴتورت تانىمدى" كۇشەيتىپ، "ٴتورت سەنىمدى" بەكەمدەپ، "ەكىنى قورعاۋدى" ورىنداپ، شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ توڭىرەگىنە اناعۇرلىم تىعىز ىنتىماقتاسىپ، اسقاق جىگەرمەن قايراتتانا ۇمتىلىپ، مويىماس تاباندىلىقپەن العا باسىپ، "ەكى بومبى، ٴبىر جاساندى سەرىك" رۋحى مەن عارىشقا ادام الىپ ۇشۋ رۋحىن زور كۇشپەن اسقاقتاتىپ، پارتيا 20 ـ قۇرىلتايىنىڭ جەڭىسپەن اشىلۋىن ٴىس جۇزىندىك ارەكەتپەن قارسى الىپ، ەكىنشى 100 جىلدىق كۇرەس نىساناسىن جۇزەگە اسىرۋ، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۋى سىندى جۇڭگو ارمانىن جۇزەگە اسىرۋ ٴۇشىن قاجىماي ـ تالماي كۇرەس جاساۋ كەرەك.

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 6 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنى بەيجيڭنەن بەرگەن حابارى)

(باسى 1 ـ بەتتە)

قازىر جۇڭگو علىم ـ تەحنيكا داشۋەسى سياقتى 121 داشۋە مەن 7000نان استام علمي زەرتتەۋ قۇرىلىمى بار؛ 2021 ـ جىلى انحۋيدىڭ علىم ـ تەحنيكاعا قوسقان قارجىسى 41 ميلليارد 550 ميلليون يۋان بولىپ، بۇكىل ولكەنىڭ قازىنالىق شىعىسىنىڭ %5.5ىن يەلەدى... انحۋيدىڭ جوعارى ساپالى دامۋىنا تىرەك بولعاندار تىزىمىندە علىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشۋ "C ورنىنان" جىلجىعان جوق.

دۇنيە جۇزىندەگى العاشقى تولىق اسقىن وتكىزگىشتى توكاماك يادرولىق سينتەز ەكسپەريمەنتالدى اپپاراتى، 0.12 ميلليمەترلىك دۇنيە جۇزىندەگى ەڭ جۇقا اينەك، دۇنيە جۇزىندەگى تۇڭعىش كۆانتتىق حابارلاسۋ جاساندى سەرىگى "موزي"، الەمدەگى تۇڭعىش كۆانتتىق كومپيۋتەر... 6 ـ ايدىڭ 19 ـ كۇنى تۇستەن كەيىن ۋاكىلدەر ۇيىرمەسى بۇكىل ەلدەگى جاڭالىق اشۋدى نەگىزگى تاقىرىپ ەتكەن تۇڭعىش كورمە سارايى ـــ انحۋي جاڭالىق اشۋ سارايىنا كىردى. بۇل ارادا 1800دەن استام جاڭالىق اشۋ جەتىستىگى جينالىپ، كورمەگە قويىلعان، وسى "قارا علىم ـ تەحنيكالار" انحۋيدىڭ علىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشۋ ۋشاعى بولعان شىت جاڭا وبرازىن ايگىلەدى.

انحۋي جاڭالىق اشۋ سارايى قىزمەت وتەۋ باسقارۋ ورتالىعىنىڭ مەڭگەرۋشىسى چىن لينىڭ تانىستىرۋىنشا، انحۋي جاڭالىق اشۋ سارايى قۇرىلعان 3 جىلدان بەرى كورمەلەپ جالپىلاستىرۋ، ساۋداعا ويستىرۋ، علىم ـ تەحنيكالىق فينانس، دارىندى تاربيەلەۋ سىندى ٴتورت ۇلكەن تۇعىردى قۇلشىنا تۇلعالاپ، علىم ـ تەحنيكا جەتىستىگىن كادەگە جاراتۋدى جەبەۋ نىسانى سوماسىن 35 ميلليارد يۋانعا جەتكىزىپ، كاسىپورىندارعا 7000 رەتتەن استام قىزمەت وتەگەن.

حاربين ونەركاسىپ داشۋەسى قۇلتەمىر (حىفي) حالقارالىق جاڭالىق اشۋ زەرتتەۋ ورنىندا ٴتىلشى كورۋ تۇيسىگىندىك زەردەلى جىكتەۋ جۇيەسى ورناتىلعان قۇلتەمىردىڭ الگوريتىمدى تەرەڭدەي ۇيرەنۋ ارقىلى بەيبەرەكەت، بىلىقتان، رەتسىز زاتتاردى تۇرگە ايىرىپ، پارىقتاپ، تەرىپ، قويىپ جاتقاندىعىن كوردى. زەردەلى ساۋىقتىرۋ قۇلتەمىرى، ادامسىز تازارتۋ قۇلتەمىرى، زەردەلى ۇسىمدىك قورعاۋ قۇلتەمىرى، قۇبىردى تازالاۋ ـ تەكسەرۋ قۇلتەمىرى سياقتىلاردىڭ ٴارقايسىسى ٴوز كەرەمەتتەرىن كورسەتىپ جاتتى.

وسى زەرتتەۋ ورنىنىڭ اكادەميك دارەجەلى 7 جەتەكشى عالىمدى باۋراعاندىعىن، 800دەن استام دارىندىنىڭ باسىن قوسقاندىعىن، 76 علىم ـ تەحنيكالىق كاسىپورىندى وزگەرتىپ جەتىلدىرگەندىگىن، جىيىنى 1000نان استام ٴبىلىم مەنشىك ۇقىعىن ٴوتىنىش ەتكەندىگىن، جالپى ٴونىم قۇنى كولەمى 3 ميلليارد 300 ميلليون يۋانعا جەتكەندىگىن بىلگەندە، اۆتونوميالى رايوندىق علىم ـ تەحنيكا مەڭگەرمەسىنىڭ باستىعى قايسار ابدۇكەرىم بىلاي دەدى: "علىم ـ تەحنيكا جەتىستىگىن تاجىريبەحانادان شىعارۋ ٴۇشىن جوعارى ولشەمدى تۇعىر مەن كەمەلدى جاڭالىق اشۋ جۇيەسى كەرەك. انحۋيدىڭ 'ۇكىمەت جەتەكشىلىك ەتۋ، كاسىپورىندى تۇلعا ەتۋ، وقۋ ـ اعارتۋدى سۇيەنىش ەتۋ، زەرتتەۋدى قامال الۋ ٴتۇيىنى ەتۋ، فينانستى دەمەۋشى ەتۋ، ناتيجەنى ونىمدىلىككە اينالدىرۋ' سىندى التىنى ٴبىر تۇلعالاندىرعان علىم ـ تەحنيكا جەتىستىگىن كادەگە جاراتۋ جۇيەسىن ورناتقاندىعى ۇيرەنۋگە، ۇلگى الۋعا تاتيدى. ٴبىز علىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشۋدىڭ جەتەكتەۋ رولىن تەرەڭ تانىپ، نازاردى شينجياڭنىڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋىنداعى ٴتۇيىندى سالالارعا، ەلەۋلى سۇرانىستارعا شوعىرلاندىرىپ، علىم ـ تەحنيكا جەتىستىكتەرىنىڭ جەدەل كادەگە جاراۋىن بار كۇشپەن ىلگەرىلەتەمىز".

جاڭادان گۇلدەنگەن كاسىپ سالالارى قارىشتاپ دامىدى

وڭىرلىك جاڭالىق اشۋ قوزعاۋشى كۇشىن قالىپتاستىرۋدىڭ ارقاسىندا، انحۋيدىڭ جاڭادان گۇلدەنگەن كاسىپ سالالارى قارىشتاپ دامىدى. 2021 ـ جىلى انحۋيدىڭ ستراتەگيالىق جاڭادان گۇلدەنگەن كاسىپ سالالارى ٴونىم قۇنىنىڭ جالپى ونەركاسىپتەن يەلەگەن ۇلەسى %41 بولىپ، ستراتەگيالىق جاڭادان گۇلدەنگەن كاسىپ سالالارىنىڭ ٴونىم قۇنى سايكەس مەزگىلدەگىدەن %28.8 ارتىپ، جوعارى، جاڭا تەحنيكالىق كاسىپ سالالارىنىڭ ارتقان قۇن سالىستىرماسى سايكەس مەزگىلدەگىدەن %15.5 جوعارىلاپ، جوعارى، جاڭا تەحنيكالىق كاسىپورىندار 11 مىڭنان استى.

6 ـ ايدىڭ 20 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن جياڭحۋاي ۋيلاي جاڭا ەنەرگيالى اۆتوكولىك ٴوندىرۋ بازاسىندا ۋاكىلدەر ۇيىرمەسى اۆتوكولىك قاڭقاسى سەحىنا كەلىپ، 300 نەشە اۆتوماتتاندىرىلعان ماشينا قولدىڭ ٴوز ورىندارىندا جۇيەلى دە قاربالاس جۇمىس جۇرگىزىپ جاتقاندىعىن كوردى. %97.5تىڭ اۆتوماتتى ٴوندىرۋ ورەسى ٴار 3 مينۋتتا ٴبىر كولىكتى جەلدەن شىعاراتىن جوعارى ٴونىمدى ٴوندىرىس قۋاتى كورگەن جاندى تاڭداي قاقتىرادى.

6 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن ۋاكىلدەر ۇيىرمەسى ياڭگۋاڭ ەلەكتر كوزى شەكتى جارنا سەرىكتەستىگىنە كەلدى. بۇل كۇن ەنەرگياسى، جەل ەنەرگياسى، ەنەرگيا ساقتاۋ، سۋتەگى ەنەرگياسى، ەلەكتروكولىك سياقتى جاڭا ەنەرگيالى ەلەكتر كوزى جابدىقتارىن زەرتتەۋ ـ اشۋ، ٴوندىرۋ، ساتۋ جانە قىزمەت وتەۋگە زەيىن سالعان مەملەكەتتىك ٴتۇيىندى جوعارى، جاڭا تەحنيكالىق كاسىپورىن.

"مىنا زەردەلى ەنەرگيا قايناردى باسقارۋ تۇعىرى زات ينتەرنەتى تەحنيكاسى، جاساندى زەردە جانە ۇلكەن ساندى مالىمەت بويىنشا تالداۋ جاساۋ تەحنيكاسىن قولدانادى، فوتوۆولت، جەل ەنەرگياسى، ەنەرگيا ساقتاۋ سياقتى كوپ ٴتۇرلى ەنەرگيا بويىنشا شوعىرلى جۇمىس جۇرگىزۋدى، باپتاۋدى، باسقارۋدى جۇزەگە اسىرادى، قازىر شينجياڭدا دا قولدانىلىپ جاتىر"، ـ دەدى وسى سەرىكتەستىكتىڭ القا باستىعى ساۋ رىنشيان. ٴتىلشى ۇلكەن ەكراندا بيڭتۋان 4 ـ شىسى 72 ـ تۋانىنداعى ٴبىر فوتوۆولتتىق ەلەكتر ستانسياسىنىڭ ساندى مالىمەتتەرى ٴدال ۋاقىتىندا كورسەتىلىپ تۇرعاندىعىن، جالپى ەلەكتر تاراتۋ مولشەرى 240 مىڭ 810 كيلوۋات ساعات، قازىرگى ۋاقىتتاعى قۋاتى 10.71 كيلوۋات ەكەندىگىن كوردى.

كىدا شۇڭفي شەكتى جارنا سەرىكتەستىگىندە ۇيرەتۋدى تىكە تاراتۋشى، +AI كەڭسەسى، +AI اۆتوكولىگى، +AI وقۋ ـ اعارتۋ، +AI قالا سياقتى دارا بولشەكتەر ادامدى اسەرلەندىرەدى، جاساندى زەردە قوعامنىڭ سان ـ سالاسىنا جەتىپ، ادامزاتتىڭ تۇرمىسىنا تەرەڭ ىقپال جاساۋدا.

كاسىپ سالاسى دامۋىنىڭ استارىندا ٴونىمدى بازار مەن ىسكەر ۇكىمەتتىڭ تەرەڭ ىقپالداسۋى جاتىر. حوتان ايماقتىق پارتكومىنىڭ ورىنباسار شۋجيى، اكىمشىلىك مەكەمەسىنىڭ ورىنباسار ٴۋاليى ماحمۇت ٴومارجانعا تەرەڭ اسەر قالدىرعانى انحۋيدىڭ 10 ٴىرى جاڭادان گۇلدەنگەن كاسىپ سالاسىن ولكە دارەجەلى ارناۋلى القا ىلگەرىلەتۋ مەحانيزمىن ورناتقاندىعى بولدى، "ارناۋلى القا بۇيرىق بەرسە، تاراۋلار تىركەلەدى"، "قالا، اۋداندار قاجەتتى تۇسسە، ارناۋلى القا ٴسوزسىز ورىندايدى"، اناعۇرلىم كەڭ كولەمدە بايلىقتى ورنالاستىرۋ كاسىپورىندارعا تاماشا ورتا قالىپتاستىرعان.

"ٴبىز حوتان ايماعىنىڭ باسىمدىقتا يە بايلىعىن تولىق كادەگە جاراتىپ، كاسىپ سالاسىنىڭ بەتالىسىن ايقىنداپ، جەتەكشى كاسىپورىندار باستاعان تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىن قالىپتاستىرىپ، كاسىپ سالاسىنىڭ دامۋىنا قاجەتتى قىزمەت وتەۋ سايكەسىمىن ويداعىداي ىستەپ، رەفورما جاساۋدىڭ، جاڭالىق اشۋدىڭ سەرپىنى ارقىلى جوعارى ساپالى دامۋدىڭ جىلدامدىعىن ارتتىرامىز"، ـ دەدى ماحمۇت ٴومارجان.

جاسىل دامۋدىڭ نەگىزگى ٴتۇسى ايقىن كورىندى

6 ـ ايدىڭ 20 ـ كۇنى تۇستەن كەيىن چاۋحۋ شىبالىانشۋي سازدىعىنا بارعاندا جايقالعان كوكوراي شالعىن جاپ ـ جاسىل بولىپ كوزگە باسىلىپ تۇر، قوڭىر سامال ەسىپ، سۋ قۇستارى اسىر سالىپ، كوگىلدىر سۋ، كوك اسپاننىڭ كوركى كوز سۇرىندىرەدى. بۇل ارادا ٴاسلى 30 نەشە جىلدىق باعىمشىلىق تاريحى بار 2814 بالىقشىلىق الاڭى بار بولاتىن، بالىق كولشىگىنىڭ لاس سۋلارى تىكەلەي چاۋحۋعا قۇيىلىپ، ازوت جانە فوسفورمەن لاستانۋى اۋىر ەدى، بالىق كولشىگىندەگى سۋدىڭ كوبى بىلعانىپ جاتاتىن.

چاۋحۋ جاعالاۋىنىڭ قورشاعان ورتاسىن وڭاۋ سەرپىنىنىڭ ارتتىرىلۋى مەن ەگىستىكتى قايتارۋ، تۇرعىنداردى كوشىرۋ، بالىق كولشىگىن جابۋ سياقتى شارالاردىڭ زور كۇشپەن اتقارىلۋىنا ىلەسە جاعالاۋداعى سازدىقتىڭ ەكولوگيالىق ورتاسى ۇزدىكسىز جەدەل جاقساردى.

قىستاقتىڭ ارتىنداعى تاۋ جاسىل جەلەك جامىلىپ، شالعىنى جايقالىپ تۇر، جاسىل اعاشپەن كومكەرىلگەن شارۋالار تۇراعى قاتارلاسا رەتتى ورنالاسىپتى، اۋلداعى مەكتەپتەردە، قىستاق تاريحى سارايىندا شاي ٴىسىپ، بايىرعى حۇيجوۋدىڭ ٴدامىن تاتقان قويۋ مادەنيەت رايى مەن مۇندالايدى... فيدۇڭ اۋدانى چاڭلينچى قالاشىعى بايما الەۋمەتتىك اۋماعىنىڭ شانكوۋلىڭ قىستاعىندا اۋىل ـ قىستاق ساياحاتى مەن حالىقتىق تۇسەلحانا كاسىپ سالاسى دۋمانعا بولەنگەن.

بۇل ارا بۇرىن قاراپايىم شاعىن تاۋلى قىستاق بولاتىن، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ۇيلەرىنىڭ الدى ـ ارتىندا بەيبەرەكەت زاتتار مەن قوقىر ـ قوقىستار ۇيىلىپ جاتاتىن، بەتالدى سالىنعان ۇيلەر بارلىق جەردەن كوزگە تۇسەتىن. كونە بەت ـ بەينەسىن وزگەرتۋ ٴۇشىن، شانكوۋلىڭ قىستاعى اۋىل ـ قىستاق قورشاعان ورتاسىن وڭاۋ قىزمەتىن باستادى؛ قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ۇيلەرىنىڭ الدى ـ ارتىنان باستاپ كىرىسىپ، قوقىر ـ قوقىستى تازالاپ، شونەك ـ كولشىكتەردەگى لاي ـ باتپاقتاردى جوعالتتى؛ جولدى قاتتىلاندىرىپ، لاس سۋ قۇبىرىن ورناتىپ، سۋ قۇبىرى مەن دارەتحانانى وزگەرتىپ، جاسىلداندىرۋدى، جارىقتاندىرۋدى ورىستەتتى... قىستاقتىڭ قونىس ورتاسى مۇلدە جاڭارىپ، قىستاق تۇرعىندارى ساياحاتتىڭ يگىلىگىن كوردى.

ەكسكۋرسيادان كەيىن ۋاكىلدەر ۇيىرمەسىنىڭ مۇشەلەرى مىنانى ٴبىلدىردى: شينجياڭ دا اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋ مەن ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋدى تىعىز ۇشتاستىرىپ، ٴارى تۇنىق سۋ، جاسىل تاۋى بار، ٴارى كورىكتى اۋىل كەلبەتى بار ساياحات نىسانالى جەرىن تۇلعالاپ، مەيىرلى، جاندى ساياحاتتىڭ اناعۇرلىم كوپ ساياحاتشىنى باۋراۋىنا مۇمكىندىك جاسايدى.